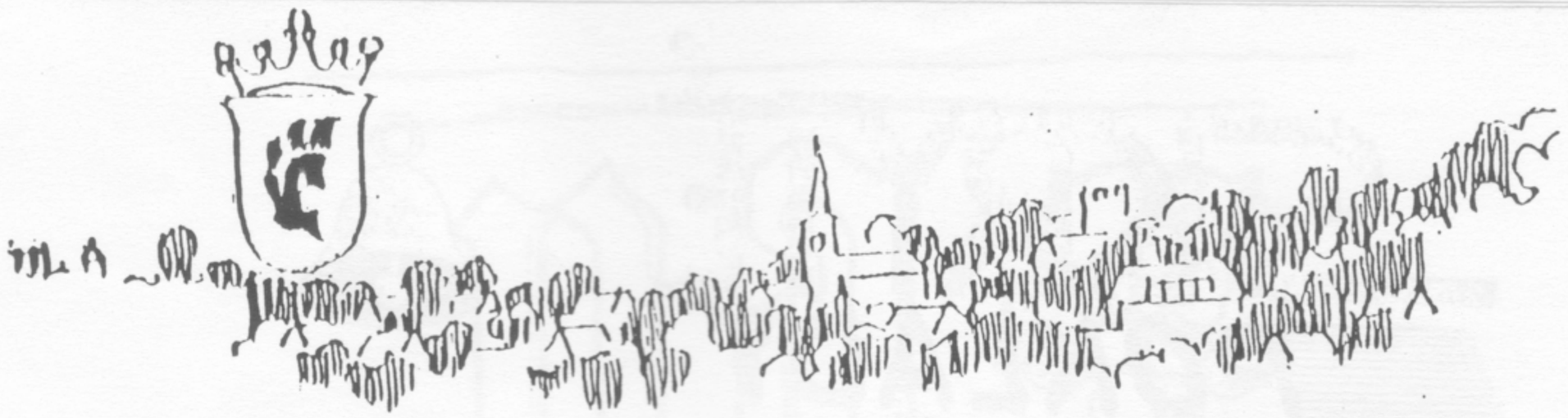

Pyšelský zpravodaj

srpen 1992

cena 5 Kčs

Škola začíná ...

Blíží se konec prázdnin a s tím začátek školního roku. Skončí doba odpočinku a nastane opět čas soustavné práce pro děti a učitele.

Dříve než začneme nadcházející školní rok, zamysleme se nad úkoly, které před naší školou stojí. Nyní si asi většina z vás řekne, my už máme děti velké, nás se to netýká. V tom bych však s vámi nesouhlasil, protože škola je součástí naší obce. Jsou zde vychovávány naše děti, které po čase převezmou naše úkoly ve společnosti. Je v nich naše budoucnost, v nich se realizujeme, dá se říci, co do nich vložíme, jaký mravní základ jim vštípíme, takové budou, a my to od nich pocítíme ve svém stáří. Myslím, že to je dostatečný důvod, proč my všichni bychom měli vědět, co se v naší škole děje, jaké jsou tam problémy, a je-li to v našich silách, pak se máme snažit také škole přispět pomocí i radou.

Co je tedy cílem naší školy. Dá se to říci stručně: výchova a vzdělání dětí. Dvě slova, ale co všechno v sobě skrývají. Obojí musí probíhat ve vzájemné součinnosti, aby se člověk stal vskutku člověkem a plnil své poslání ve vztahu k věcem, k bližnímu i k sobě samému. Komenský nazývá školu dílnou lidskosti. Taková škola buď naším cílem. Nemůže nám jít jenom o to, aby se žáci naučili číst, psát, počítat a osvojili si množství poznatků, ale musíme žáky vést ke správnému užívání těchto poznatků, tzn., že učitelé musí spolu s rodiči působit k výchově svědomí. Co to je svědomí ? Jeho hlas je jako tichý šepot nebo třebas jako hlas rozumu, který mluví neustále k člověku a podává úsudek o našich skutcích. Jeho úkolem je soudit, zda je skutek dobrý nebo špatný, zda má být proto vykonán nebo má být od něho upuštěno. V širším smyslu označuje slovo svědomí jistou zběhlost, duševní stav člověka, který vznikl opakováním úkonů a orientací myšlení a činnosti jistým směrem.Tento úkol, výchova svědomí,která má za cíl vytvořit v dítěti takové svědomí, které by ukazovalo správně, je však velice obtížný. K tomu je právě potřeba, aby se spojily síly nás všech, tj. rodičů, učitelů i Vás všech - veřejnosti.Všichni totiž na děti působíme, všichni jsme vychovatelé. Je tedy výchova věcí nás všech. Není to jen záležitost rodiny a školy. Dobrý či špatný příklad, který dáváme dětem svým jednáním s druhými lidmi /ohleduplnost, nevšímavost, laskavost, hrubost .../, vztahem k práci /pracovitost, lenost, zodpovědnost, lajdáctví ..../, vztahem k přírodě a k našemu okolí / o své pečuji, co je za mým plotem mne však nezajímá/, to vše vychovává svědomí našich dětí, vytváří jejich postoje k okolí a tím utváří jejich osobnosti. Nemůžeme si potom vůbec stěžovat: "Ty děti jsou ale nevychované". Ony jsou totiž naším obrazem. Ano, je to pravda. Je věcí nás všech, působit na výchovu dětí. Nežijí totiž ve vzduchoprázdnu, ale jsou ovlivňovány naším chováním a jednáním, ať se nám to líbí nebo ne.

A proto tedy s nadcházejícím školním rokem, zamysleme se i my, dospělí, nad svým jednáním, nad svým vztahem k druhým a vyvoďme z toho závěr pro sebe. Přispějeme tím k výchově našich dětí. Stojí to za to.

Mgr.Vladimír Paclík
ředitel školy

SKRYTÉ POKLADY

Ve dne i v noci, každou celou hodinu, můžeme slyšet z věže kostela důvěrně známý hlas zvonu.Ten zvuk patří k samozřejmé zvukové kulise, kterou možná obyvatelé Pyšel už ani nevnímají. A přece údery zvonu, které pravidelně slyšíme, nejsou samozřejmostí. Zvoní totiž pro obyvatele Pyšel už více než 500 let.

Zvony v Pyšelích tvoří zajímavou a bohatou skupinu památek, kterou už nikdy nepoznáme v celé šíři. Víme přibližně o čtrnácti zvonech, které v průběhu staletí postupné zvonily na pyšelských věžích, tedy na kostele, zámku, radnici a Loretě. Bylo jich pravděpodobně víc, ale ty skutečně nejstarší se nezachovaly. Do dnešních časů přežily války a požáry jen čtyři z nich. Jeden z nich, ten největší patří k tomu nejstaršímu a nejvzácnějšímu co v Pyšelích máme.

Neznáme ten skutečně první, nejstarší, snad románský pyšelský zvon. Můžeme však jeho existenci předpokládat, protože zdejší kostel zřejmě pochází ze 13.století.Máme však štěstí, protože ten, který ho později nahradil, nám zůstal zachován dodnes. Z nápisu v jeho hořejší části, který je psaný latinsky gotickým písmem, se dovídáme, že byl ulit 1461. Bylo to tedy za panství rytířů Kulů z Věřic, kterým patřily Pyšely od r.1444 do r.1546. Zvon má průměr 79 cm a kromě slov nápisu oddělených reliéfními růžemi, je ještě zdoben žebrovaným ornamentem na svém závěsu.

Ještě za panství téhož rodu, r.1482, byl ulit další gotický zvon pro pyšelský kostel. Také on nesl nápis a letopočet. Neměl však tak šťastný osud, jako jeho předchůdce, protože koncem 18.stol. puknul a byl přelit na nový.

Nevíme nic o renesančních zvonech, které by byly pořízeny pro Pyšely v 16.stol. Je možné, že nebyly potřeba a že v té době spolehlivě sloužily oba gotické zvony. Další do rodiny zdejších zvonů přibyly až na samém konci 17.stol. již v době baroka. Roku 1699 nechal nový pán Pyšel, František Antonín hrabě Halleweil postavit Loretu a pro její malou věž nechal odlít, ve shodě s loretánskou tradicí, dva zvony. Víme, že na nich byly letopočty a můžeme předpokládat, že byly

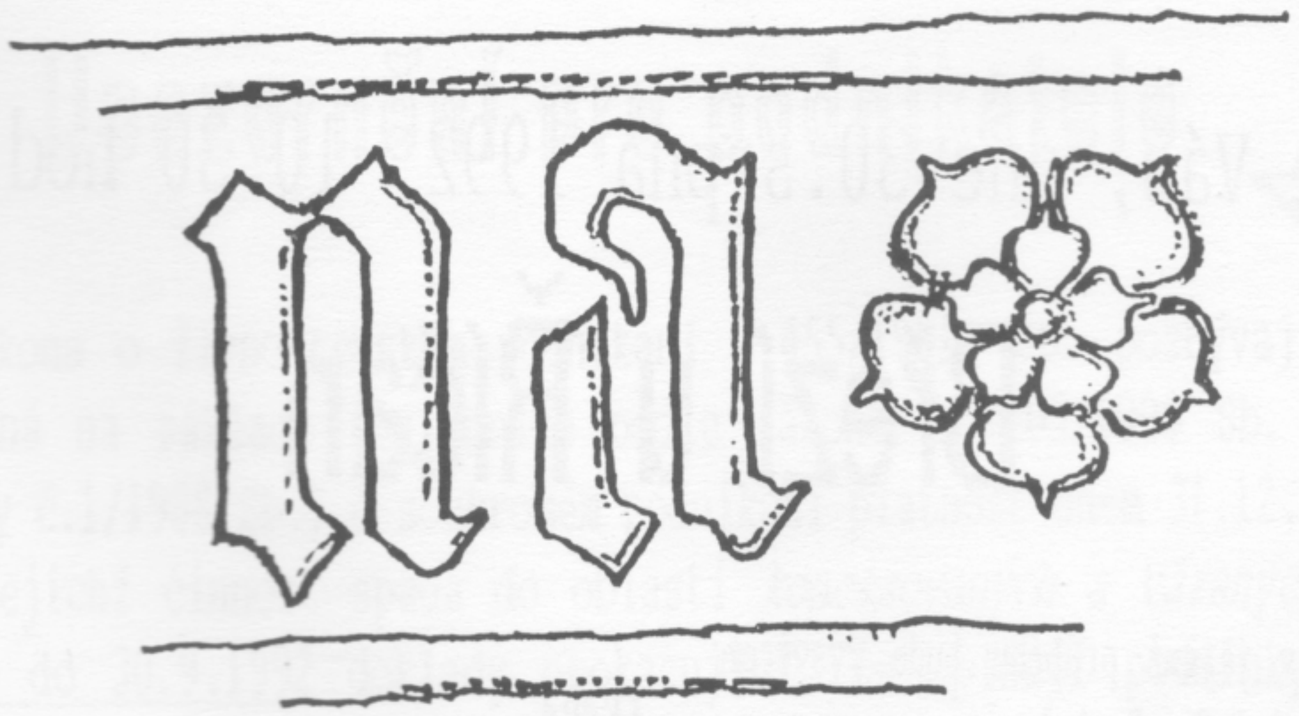

DETAIL NÁPISU NA ZVONU Z ROKU 1461

zdobené i reliéfy.Bohužel zmizely a nevíme ani kdy a ani kam.

Hrabě Halleweil pořídil kromě loretánských zvonů asi také dva zvony pro zámeckou věž. Kromě jejich počtu neznáme další podrobnosti, ale jen to, že ještě r.1717 na zámecké věži byly.Ani tyto zvony se nám nezachovaly, asi i proto, že zámecká věž byla několikrát radikálně přestavována. Poslední výdělek, který hrabě Halleweil dopřál zvonařům, byly zřejmě zvony pro hodiny radniční věže. Kronika o nich mluví v množném čísle, byly tedy nejméně dva.Svou službu skončily r.1815, kdy se roztavily při velkém požáru Pyšel.

Také 18.stol. bylo bohaté na zvony a to v souvislosti s přestavbou kostela. Známe tři a to z let 1781, 1787 a 1799. První z nich přelil pražský zvonař Kuchner z puklého gotického zvonu. Z druhého, který sloužil jen 12 let, byl přelit r.1799 třetí, snad také kvůli nějakému defektu. Všechny tři byly zdobeny nápisy, ornamenty a figurálními motivy.Tím větší škoda pro nás, že se žádný z nich nedočkal naší doby. Oba, které od 18.stol. na věži zůstaly vedle starého gotického zvonu, byly pravděpodobně rekvírovány pro zbrojní průmysl během první světové války, která zničila tolik českých zvonů ...

Snad někdy v průběhu 19.stol. byly v Pyšelích instalovány dva malé nezdobené zvony, dosti vzájemně podobné, o průměru 20 cm. Jeden je v kostelní věži, druhý na Loretě. Oba slouží dodnes.

Dvacáté století doplnilo kolekci pyšelských zvonů jedním, který pochází z r.1925.Ulil ho zvonař Herold v Chomutově a nese nápis na paměť vojáků, kteří zahynuli ve světové válce. Má průměr 64 cm.

Na věži pyšelského kostela dnes vedle sebe pracují dvě srdce zvonů, jedno z 15., druhé z 20. století. Svým hlasem nám připomínají historii českého zvonařství i historii Pyšel.

Michal Vitanovský
akad.sochař

Zveme Vás, dne 30.srpna 1992, 10.30 hod. do

Březí u Říčan

na slavnost v jejímž průběhu bude vysvěcen renovovaný kostel Sv. Bartoloměje a nový zvon. Ten se na své místo vrací po 50 letech, díky akci Nizozemského národa, jako symbol solidarity budoucí spojené Evropy.
Slavnostního aktu se zúčastní nizozemský kardinál Dr. A.J.Simonis,
pražský generální vikář biskup Dr.J.Škarvada a biskup Fr.Radkovský.

Nadace "Zvon pro Březí", Den Haag, Nizozemí.

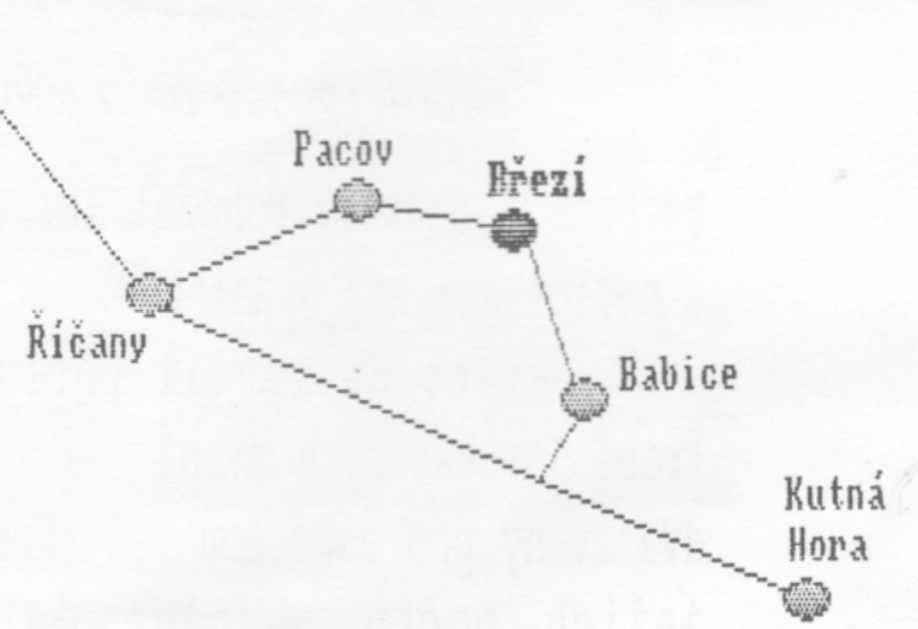

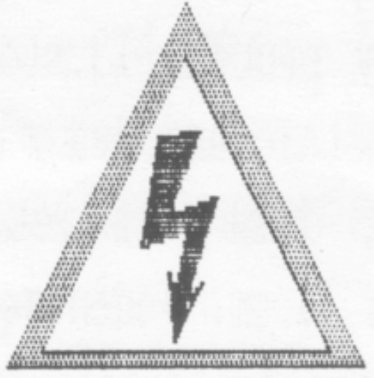

PRŮMYSLOVÁ A OBČANSKÁ
ELEKTROINSTALACE

H HEDVIK
E ELEKTRO
S SERVIS
spol. s r.o.

- Projekce
- Novostavby
- Rekonstrukce
- Kabelové rozvody
- Veřejné osvětlení
- Hromosvody, montáž a revize
- Opravy a údržba
- Výchozí a periodické revize
- Přihlášky k odběru el.energie
- Vyhledávání kabelových poruch

PRO KAŽDÉHO RYCHLE A SPOLEHLIVĚ

JAROMÍR HEDVIK ml., Pražského povstání 1810, 256 01 Benešov
Telefon 216 07
JAROMÍR HEDVIK st., Šimova 1522, 256 01 Benešov

Upozornění pro podnikatele

Podle § 74 zákona o živnostenském podnikání č.455/1991 Sb. pozbývají dosavadní oprávnění vydaná na základě registrace podle zákona č. 105/1990 Sb. (resp. dle vládní vyhlášky č.1/1988 Sb.) o soukromém podnikání platnost dnem 31.12.1992.
Podnikatelé, jejichž činnost spadá do oblasti *koncesovaných a vázaných* živností, musí předložit do 30.9.1992 doklady prokazující, že splňují podmínky stanovené zákonem, jinak jim oprávnění zaniká k 1.1.1993. U podnikatelů (fyzických osob) provozujících činnost, která je předmětem živností *volných a řemeslných*, vydá příslušný živnostenský úřad živnostenské oprávnění z úřední povinnosti do 31.12.1992.
Vzhledem k množství podnikatelů, jichž se transformace týká, a kapacitním možnostem živnostenských úřadů žádáme podnikatele, aby si ve vlastním zájmu vyřídili **včas** náležitosti spojené s vydáním živnostenského oprávnění a dostavili se co nejdříve na ŽÚ, případně respektovali termíny předvolání. Ulehčí tím práci živnostenským úřadům a sobě ušetří čas, který by byli nuceni ztrácet čekáním na ŽÚ v době těsně před vypršením termínů pro uskutečnění transformace. K jednání je nutné **přinést originál rozhodnutí o registraci.**
Živnostenská oprávnění vydávají u živností koncesovaných, vázaných a řemeslných v našem okrese Okresní živnostenský úřad Praha-východ, náměstí Republiky 3, Praha 1 (úřední hodiny jsou úterý 7.30 - 16.00, čtvrtek 7.30 - 17.00), u volných živností obecní živnostenské úřady v Brandýse nad Labem, Čelákovicích, Říčanech, Úvalech a Odolena Vodě pro podnikatele z obcí ve své spádové oblasti.

Ing. Venuše Jandová
vedoucí okresního živnostenského úřadu
Praha - východ

INZERCE

Přednosta Okresního úřadu Praha - východ vyhlašuje
II. kolo výběrového řízení na místo
ŘEDITELE OKRESNÍHO MUZEA
Praha - východ se sídlem v Brandýse nad Laben - St.Boleslavi.
Požadavky:
VŠ, praxe v oblasti muzejnictví a státní správy, organizační schopnosti a předpoklady k řídící práci, morální předpoklady.
Přihlášky včetně životopisu a přehledu praxe zasílejte do 25.září 1992 na adresu:
Okresní úřad Praha-východ
přednosta JUDr.ing.Karel Berkovský
náměstí Republiky 3
110 00 Praha 1

Společenská kronika

Blahopřejeme :

Miroslav Láznovský	Zaječice 31	5.8.1922	70 let
Václav Kulhavý	Pyšely 200	21.8.1927	65 let
Marie Krátká	Pyšely 198	14.8.1932	60 let
Jiří Vejmelka	Zaječice 31	1.8.1932	60 let

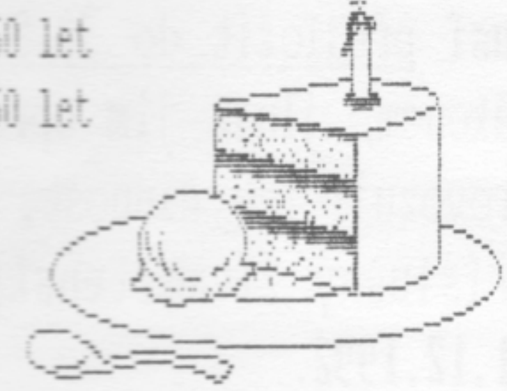

K tomuto výročí a do dalších let přejeme pevné zdraví, životní pohodu a každodenní radost ze života.

poděkování :

V červencovém čísle Pyšelského zpravodaje jsem se dočetla v rubrice "Děkujeme" o záslužném činu pana JUDr. Ivo Koudelky, který na vlastní náklady nechal opravit Loretánskou kapli.

Jako dlouholetá občanka Pyšel jsem tomuto opravdu ráda a chtěla bych se k vašemu veřejnému poděkování připojit i já.

Dana Neufusová
Pyšely 201

Rozloučili jsme se ...

Ten život stálý boj
a mír jen bezděky;
a smrt jen krátký boj
a poklid navěky.

J. Kollár

s panem **Václavem Janovským** ze Zaječic, který zemřel 31.7.1992 ve věku nedožitých 66 let

---

pozvání :

Osvětová beseda Pyšely pořádá v úterý 8.září 1992 **zájezd do Vídně**. Odjezd ve 4.30 h od sokolovny. Cena 190 Kčs.
Přihlášky : **Pavel Smutný**, prodejna smíšeného zboží, Pražská ulice

Poprvé do školy

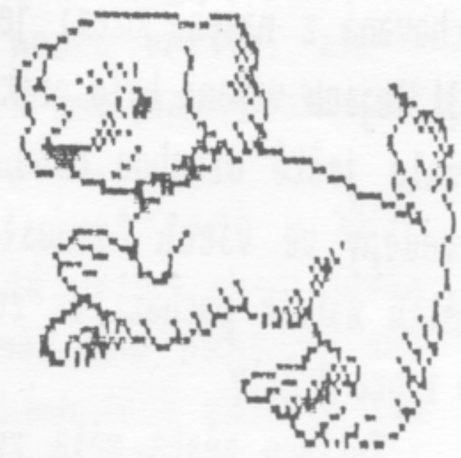

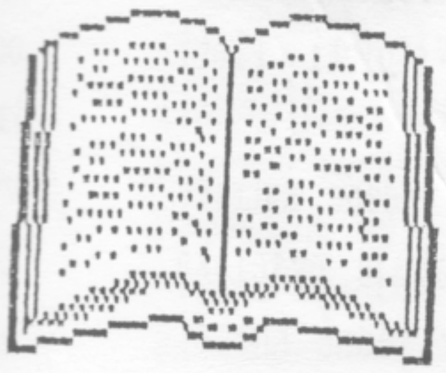

Filip Bělohlávek	Pyšely 66
Jana Budajová	Pyšely 112
Klárka Doležalová	Pyšely 265
Veronika Hajdová	Zaječice 41
Jana Hatláková	Babice 15
Martina Hrušková	Pyšely 286
Eliška Chaloupecká	Pyšely 250
Petra Kaliášová	Pyšely 230
Pavlína Kosinová	Zaječice 14
Alena Linhartová	Pyšely 147
Michal Masopust	Zaječice 5
Kristýna Mašková	Pyšely 117
Tereza Podroužková	Nová Ves 9
Barbora Rejnová	Doly 23
Jan Saller	Barochov 30
Lenka Svatošová	Pyšely 106
David Šiňor	Pyšely 215
Aleš Tlamicha	Pětihosty 49
Martin Turek	Pyšely 65
Jiří Vlčko	Vavřetice 13
Radek Zelman	Pětihosty 54

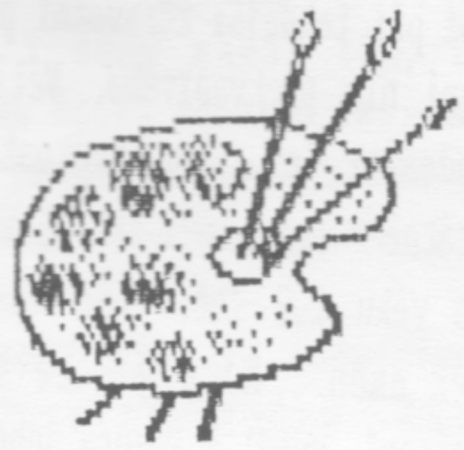

Milí prvňáčkové, přejeme Vám, aby se Vám ve škole líbilo a abyste do školy chodili rádi.

Finanční zabezpečení budoucnosti

- téma stále aktuálnější.

Nové služby, které zabezpečují klidnější život a solidní zajištění budoucnosti občanům i jejich rodinám a dětem.

Ideální kombinace spoření s pojištěním.

Bližší informace na OÚ.

Z nejstarších pyšelských matrik - I

Církevní matriky jsou knihy evidence narozených, oddaných a zesnulých. Nejstarší zachovaná z našeho území je jáchymovská z roku 1531. Jejich vedení bylo přikázáno v r. 1556, ale trvalo ještě dlouhou dobu, než byly skutečně zavedeny ve všech farnostech. Velká většina našich matrik pochází až ze 17. století. Platí to i pro Pyšely.

Zatímco města měla zvlášť vedené matriky narození, sňatků a úmrtí, obsahuje pyšelská matrika všechny tyto zápisy v jedné knize. Založil ji roku 1678 poříčský farář Jan Kašpar Mazura, který tehdy spravoval i neobsazenou pyšelskou farnost. V roce 1698 ho vystřídal velkopopovický farář Václav Moller. Ten dopsal první pyšelskou matriku r. 1720.

Podívejme se nyní na tento cenný dokument podrobněji. Jak už bylo řečeno, obsahuje všechny tři druhy zápisů. Matrika pokřtěných uvádí jméno narozeného, jeho rodičů (u matky jen křestní jméno) a jména svědků. Když nebyl k dispozici správce farnosti, křtil i zámecký kaplan P. Laurentius a po jeho smrti r. 1679 P. Celestin. Když bylo novorozeně slabé a hrozilo, že zemře dřív, než bude pokřtěno, mohla ho nouzově pokřtít i porodní babička, takže se občas objeví i zápisy typu : "Dne ... skrze bábu pokřtěno dítě, který jen dvě hodiny živo bylo."

Za kmotry byli většinou zváni sousedé nebo výše postavené osobnosti, např. úředníci ze zámku nebo pan učitel a jeho žena. V pyšelské matrice se jako kmotr často vyskytuje "urozený pan Karel Lhoták, poštmistr nespecký." Když r. 1695 křtil Václav Barochovský, pyšelský rychtář, svědčil František Antonín Wecker, doktor obojích práv. Chudším lidem musela jako kmotra postačit komorná nebo kličnice ze zámku.

Ani v těchto starých časech nebyla nouze o nemanželské děti. V matrice se pak dočteme :"Otec nepořádnej." nebo "Okřtěno dítě z levýho boku." Vyskytnou se i zápisy : "Dala křtít dítě Kateřina, zmrhaná dcera Václava Šindeláře." nebo "Bylo okřtěno dítě Václav. Matka jeho Barbora, kolikráte zmrhaná."

Zápisy oddaných obsahují většinou jen jména snoubenců a svědků. Matriku zesnulých uvedl P.J.K.Mazura přáním: "Pán Bůh rač jim dát lehký odpočívání a veselý zmrtvýchstání." Zápisy v této knize obsahují datum pohřbu (datum úmrtí jen výjimečně, jméno zesnulého a formuli " ...jehožto tělo při chrámu Páně sv. Kříže v Pyšelích odpočívá a slavnýho zmrtvýchvstání očekává."

Údaje o věku zesnulého a jeho zaměstnání jsou bohužel vzácné, ale také se vyskytnou. Vcelku nejobsáhlejší jsou zápisy z let 1689-95. Z nich se dozvídáme, že umíralo hodně malých dětí, což při tehdejší zdravotní péči a celkové hygieně není nic překvapivého. Většina lidí zemřela do padesáti let, dlouhověkost se vyskytovala jen vzácně : Roku 1694 zemřel Václav Fousek ze zámku ve věku 100 let. Kněz to komentoval : "Pěkný věk. Amen." Když v roce 1696 zemřel "starý Heřman", uvedl P.Mazura jeho stáří 104 a 1/2 roku pro jistotu slovy i číslicí. Pravdivost údaje o tak vysokém věku se však v obou případech nedá ověřit a osobně mám o ní pochybnosti.

Občas se vyskytla i tragická úmrtí. Tak r. 1714 zemřela Alžběta Hurychová, "kterážto jest se utopila ve studni pyšelské zahrady." O rok později zemřel Pavel Studýnka z Pětihost " skrze vyhoření stavení opálený." Kus lidské tragedie je i v zápisu, že Veruna Bíbová se utrápila žalem poté, co se jí muž dal na císařskou vojnu. Zemřela r. 1692 ve věku 30 let.

Cena těchto zápisů v matrikách je značná. Kdyby nebylo jich, neznali bychom jména pyšelských představených ani úředníků panství ani jména pyšelských pánů kantorů. Nevěděli bychom také nic o tom, jaká řemesla se tehdy v Pyšelích vyskytovala. O tom však více až v příštím čísle Pyšelského zpravodaje.

PhDr. Jiří Chvojka
historik

Zdravotnictví v Pyšelích

Lidové léčitelství opíralo se silně o víru v nadpřirozenou moc, jež dovedla sobě nemoc podrobovati a vyháněti. Nadpřirozenou mocí v očích lidu venkovského především vynikali jednak ovčáci (pastýři) - snad proto, že svým zaměstnáním byli vedeni k léčitelství dobytka a k těsnějšímu styku s přírodou, než v jaké žil rolník; jednak příslušníci zaměstnání málo běžných, hrozných neb aspoň odporných, jako byli kati a rasi. Tito se zabývali hlavně "chirurgií". Ti za několik grošů nastydlou a zapálenou nohu uťali, kámen v měchýři lidem drtili, i průtrže /kýlu/ spravovali. Nečekali doma za pecí, až některý pacient je doma najde, ale svým "uměním" vyšli do světa. Operovali i šedý zákal tím, že vnáčkli neprůhlednou čočku dovnitř oka. Než nemocný z operace se vzpamatoval a než se mu oko zanítilo, byl slavný operatér i s honorářem za devaterými horami.

Vedle nich byly ženy - kořenářky, jimž ponáhaly zažehnávačky čili zařikávačky. Zažehnáním až donedávna některé ženy u nás se zabývaly a léčily jim "újmy" čili "úbytě", "tuberkule", dále "oustřele" čili loupání v hlavě a "ouroky" čili uřknutí, uhranutí. Ženy kořenářky někdy zle odpykaly pomoc, již bližnímu poskytovaly, octly se v podezření, že k svému léčení užívají pomoci zlých duchů, že ďáblu jsou zapsány, že jsou čarodějnice a končívaly život svůj na hranici. Též byly viděny, že kouzly svými smrt druhého způsobily.

Rady nemocným též udělovaly a také léky obstarávaly muži, kteří dům od domu chodíce holičství provozovali a odtud bradýři sluli. Tito přicházejíce na mnohá místa různé léčivé způsoby od lidu vyzvídali a kde bylo třeba, zase sdělovali. Později vytrácel se název bradýři a ujímal se *lazebníci*. Sluli tak proto, že zhusta lázněmi nemoc vyléčiti hledali. Lazebníci mimo vnitřní léčení trhali též zuby, pouštěli žilou, sázeli baňky a hojili rány. Měli v erbu nejen břitvu, ale i půšťadla, baňky a šroub na vytahování kulek (kaménků močových).

Již v XV. a jmenovitě v XVI. století mívala každá větší obec svého lazebníka, který měl pro nemocné své vlastní lázně. V dobách těch zajisté i v Pyšelích byl lazebník. Za připravení "lázně života, hlavy a všech údů mytí, od hlavy stříhání a podholování osob mužských" bral určitý poplatek. Lázeňský řád mu ukládal:

1. Nejprve, aby lazebník sám hleděl k vůli boží býti a neřádů (přestupků) žádných proti Pánu Bohu i proti dobrým lidem v lázni se nedopouštěl.

2. Aby o to pilnost měl, by lázeň vytopena byla, tak aby vody teplé dosti bylo.

3. Aby každému posloužil bez pobízení, bohatému i chudému, zvláště pak sousedům.

4. V ženské lázni aby toliko manželka lazebníkova nebo jiná žena posluhovala.

5. Kdyby lazebník všeho toho nešetřil, má se to purknistrovi oznámiti a on bude věděti, kterak má k němu šatlavou nebo jinými prostředky přikročiti, a to tolikráte, kolikráte by se toho dočiniti měl.

Když přišla válka třicetiletá, smetla z povrchu i lázně a po válce nebyly již obnoveny. Za dob Marie Terezie mizí název lazebník, který byl nahrazen novým názvem "felčar".

Felčarům byla uložena zkouška na nižší ranlékařské škole při fakultě medicínské a těm, kteří s prospěchem zkoušku vykonali, přiřčen byl název chirurgů. Tehdejší lékaři - doktoři, pokládali ranhojičství za něco méně důstojného, a proto se jím neradi

zaměstnávali. Ranlékařství obstarávali hlavně chirurgové. Ranlékařství bylo pokládáno za řemeslo, jemuž se musel řemesla toho chtivý mladík vyučiti u mistra. Učeň musel býti aspoň čtrnáct let stár a měl míti aspoň dvě třídy triviální (obecné) školy. Přijetí učně dálo se u chirurgického cechu (grémia) a doba učení trvala tři roky, načež vydáno bylo učňovi, když šťastně vykonal učňovskou zkoušku, vysvědčení, na jehož základě mohl se nazývati ranlékařským tovaryšem a vstoupiti do nižšího ranlékařského studia, jež opět tři léta trvalo. Tovaryšům těm bylo přednášeno nejen ranhojičství vlastní, ale i partie z vnitřní mediciny, z očního lékařství a z porodnictví. Z předmětů těch skládati bylo ranlékaři přísnou zkoušku čili rigorosum. Musel se vyznati v pitvě, znáti části lidského těla, žíly, jejich jména, položení a povahu orgánů, jakož i kdy je prospěšno nebo škodlivo je otvírati.

V dobách Josefinských bylo nařízeno, že každé panství musí míti místnost, v níž ležeti měli nemocní, stiženi nakažlivou nemocí. Místnosti té říkalo se nemocnice. Po smrti Josefa II. nepřihlíželo se k plnění tohoto předpisu a nemocnice zanikly. Byla-li takováto nemocnice v Pyšelích, nedalo se dosud zjistiti.

Dále bylo nařízeno, že každé panství má míti zkušeného chirurga, jehož povinností bylo, starati se o veřejné zdravotnictví celého panství.Týž měl všecka úřední nařízení a zdravotní opatření vykonávati a očkovati děti na celém panství. Mimo to byl povinen služebníkům vrchnostenským a chudým celého panství zdarma udíleti lékařské rady a vrchnostenský chovný a užitkový dobytek zdarma léčiti.

Požitky, které měl ranhojič, byly krajským úřadem rozvrženy zčásti na vrchnost, zčásti na všechny obce, které k panství zdejšímu příslušely. Ranhojič měl též od vrchnosti zdarma byt.

Stav ranlékařů byl roku 1873 zrušen a samostatnou praxi ranlékařskou mohli doživotně provozovati jen ti, kteří nabyli diplomu. Vojenští (polní) lékaři lišili se od občanských ranlékařů tím, že vystudovali na Josefinské medicinsko-chirurgické akademii ve Vídni. Oni po vystoupení z vojska směli se usaditi kdekoli, když se jim k tomu dostalo koncese c.k. gubernia, jež později bylo změněno v c.k.místodržitelství.

Zemským zákonem ze dne 23.února 1888 byla zřízena instituce obvodních lékařů.

Roku 1922 byly vydány nové zákony o obvodních lékařích, dle nichž lékaři ti stali se státními obvodními lékaři. Je tedy zdejší obvodní lékař státním úředníkem a požitky jeho jsou upraveny dle norem pro státní zaměstnance s vysokoškolským vzdělánim.

Prvním lékařem v Pyšelích byl Heřman Hermann, který zde působil až do roku 1911. Po něm převzal obvod MUDr.Arnošt Dlabal, který však v roce 1914 byl povolán do světové války. Za jeho nepřítomnosti zastupoval jej MUDr.Bartůněk z Poříčí nad Sázavou. MUDr.Dlabal zemřel v Tarnově roku 1915. Od 1.září 1919 ustanoven byl obvodním lékařem MUDr.Bohumil Vinš z Račiněvse u Roudnice. Zdejší obvod byl převzat státní správou v roce 1922.

Po roce 1948 převzal Okresní ústav národního zdraví (OÚNZ) veškeré úseky obvodních lékařů.

Arnošt Chvojka

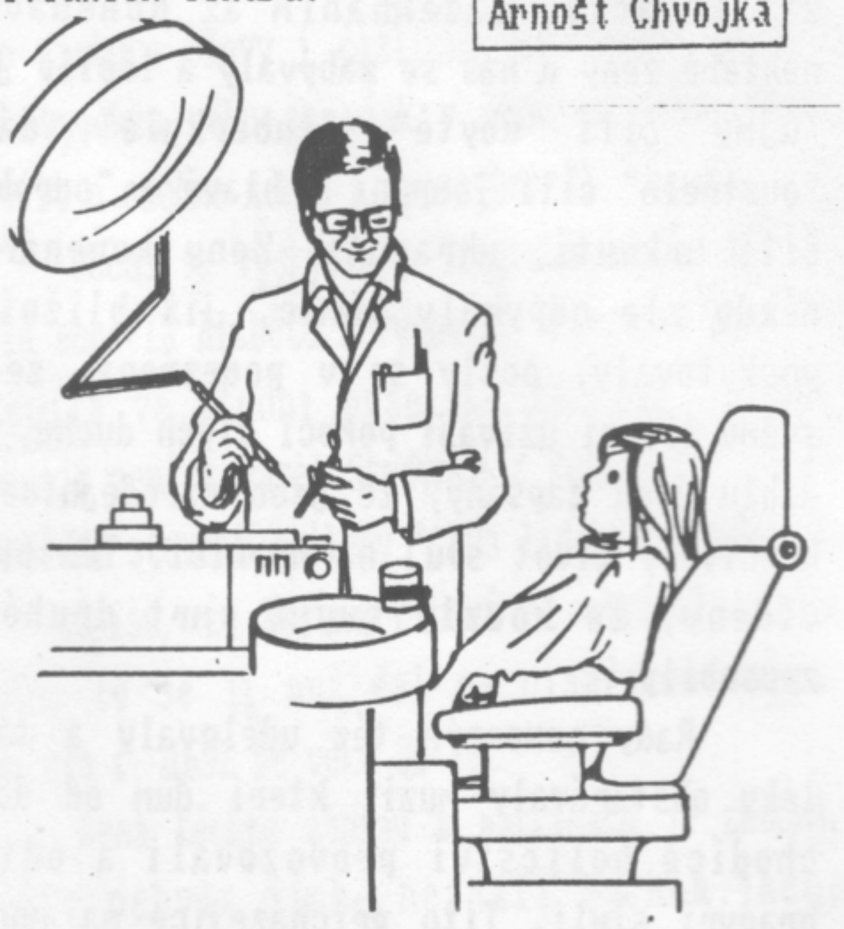

Pyšelský zpravodaj, vydává Oú Pyšely
registrováno pod č.j.0320900292
Okresní úřad Praha-východ
odpovědný redaktor : **Mgr.Vladimír Paclík**
Cena : **5,- Kčs**